

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Sub qua poena teneatur beneficiarius pensionem soluere. §. 7

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

titulum, & reservationem pensionis; alijs erit repellendus. Garcia 1. p. cap. 5. num. 478. & 482. At verificare huiusmodi titulum, & reservationem, credo probabilis non esse necessarium, quando; solum agit iudicio possessorio ad solutionem pensionis. Sic pluries iudicavit Rota, prout referre, & sequitur Garcia 1. p. de benef. cap. 5. num. 454. & 461. Ratio est, quia probata per pensionarium pensionis possessione cum titulo, habet suam intentionem fundatam grauari beneficiarium. Adde; cum quis agit iudicio possessorio, solum præcedit retentionem in possessione, ad quam prætionem obtinendam ius habet ex vi possessionis obtentæ cum titulo. Ergo prius illo non potest, dum ab aduersariis non probatur nullum habuisse ius possidendi: verum si pensionarius non iudicio possessorio, sed petitorio agat pro solutione pensionis, & titularis obicit pensionem nullam esse ob incapacitatem pensionarij, vel beneficii ob incapacitatem illius, quia pensio medietatem fructuum excedit, vel centum rectori non remanent libera contra conditionem in litteris expressam. In his ergo casibus dicendum est, obligatum esse pensionarium verificare narratiuam conditionum ad ipsum pertinentium, tamen si in possessione sit exigendi pensionem, vt multis allegatis docet Garcia 1. p. de benef. cap. 6. num. 479. quia illa quali possessio, si non sit trecennalis, vel quadragenalis non probat veritatem illarum conditionum, sed solum facit illas veras præsumere; præsumptio autem non sufficit ad grauam beneficio imponendam. At si conditiones potius se tenent ex parte beneficij, quales sunt quod pensio medietatem fructuum non excedat, quod rectori centum libera remaneant, & alia similes, si beneficiarius pensioni consensit, credo probabilis penes ipsum, & non penes pensionarium obligationem esse probationis in contrarium. Quia pensionarius consentiens pensioni; præsumitur valorem beneficii cognouisse, & sibi imputate debet onus cum consensit. Adde ex defectu talium conditionum potius ad reductionem, quam ad nullitatem pensionis agendum est. Ergo pensionario non potest onus probandi incumbere. Secus vero dicentem in beneficiario non consentiente, & vel in successore beneficij ante solutionem, qui in iudicio petitorio condemnati non potest ad solutionem pensionis, quousque pensionarius conditiones requisitas in reservatione probet.

Supradicta intelligenda sunt de reservatione pensionis ad instantiam pensionarij, vel iuxta illius narrationem, secus si ex motu proprio fuerit reservata, quia tunc non competit pensionario verificare narratiuam, cum pro se habeat voluntatem principis pensionem imponentis: sic pluries firmat Garcia 1. p. de benef. c. 5. n. 491. Quapropter vt ab huius pensionis solutione se eximat beneficiarius, probare debet causam nullitatis.

16 In exigenda pensione sibi debita hunc modum seruat debet pensionarius. In primis eligere debet iudicem executorem iuxta executoriales sibi datas. Qui iudex necessario debet esse canonicus cathedralis Ecclesie, vel in dignitate Ecclesiastica constitutus. capit. statutum de rescrip. in 6. qui habet cognitionem causæ, esto executio procedat; coram hoc iudice præsentare debet litteras gratiosas pensionis; & executorias, vt ipsi conferat, qua ratione procedere possit; quibus sic præsentatis concedit executor mandatum contra possessorem beneficij, vt intra terminum, qui sibi bene visus fuerit, soluat pensionem decursam, sub excommunicationis pena ipso facto incurrenda, aliisque penis, &c. Quo mandato intimato beneficiario in propria persona, vel eius procuratori, aut si id fieri non possit, quia se malitiose occultat, publicato ad domum eius, vel in loco publico; vbi ad eius notitiam deuenire possit. Si intra terminum signatum non comparet solutus, publicandus est excommunicatus, & in expensis condemnandus, quantum taxam sibi iudex executor referuat. Neque necessarium est ad hanc publicationem, quod pensionarius iustificet gratiam pensionis; sufficit si probet esse in quasi possessione illam exigendi. Quod si titularis intra terminum compareat, & opponat causam legitimam, exequantem à solutione, quæ possit in continenti probari, nempe solutionem pensionis, remissionem ipsius, vel autoritate Pontificis redemptionem illius extinctionem per matrimonium, vel professionem, pensionarij inhabilitatem, concedendus est terminus breuis 10, vel 15. dierum arbitrio iudicis, vt causam allegatam probet: quod si probauerit plenè, suspenditur executio, & terminus, executio fit, aliisque iuris remedijs ad solvendum compellitur; neque ob inde negatur titularis actio, vt in iudicio petitorio causam sequatur. A mandato autem executio huius iudicij non datur appellatio suspensiva; quia executio procedit. Excipit, nisi modum excederet, qui in appellatione exprimeretur.

Nunquam tamen potest hic executor ante sententiam datam pro solutione pensionis sequestrum in fructibus beneficij ponere, quia sequestrum est odiosum, & à lege prohibendum. leg. 1. Cod. de prohibita sequestro. & ante condemnationem beneficij, eiusque causæ examinationem non est iustum illa cum pena afficere, illoque medio odio, & à lege prohibito vti. At pronuntiata sententia, & condemnato beneficiario ad pensionis solutionem, poterit executor sequestrum ponere in be-

neficij fructibus, vt ex illis fiat pensionario satisfactio; quia in hoc sequestro non grauat beneficiarius, cum in eius voluntate sit constitutum tollere sequestrum satisfaciendo pensionario.

At si pensionarius non per se, sed per procuratorem agit ad solutionem pensionis, procurator vltra ostensionem tituli pensionis verificare mandatum debet; & probare pensionarium viuere tempore decursæ pensionis, cuius solutionem petit, quia sine mandato procurator esse non potest, neque pensionem exigere nisi pro vita pensionarij. Quod si beneficiarius opponat expresse mandatum; quia pensionarius iam è vita discessit probare debet; quia procurator suam intentionem habet fundatam; si quidem validum eius mandatum admittitur. Secus vero si beneficiarius opponeret falsum esse mandatum, vel pensionarium è vita discessisse tempore decursæ pensionis sibi petite, quia tunc competit procuratori & verificare mandatum, & probare pensionarium illo tempore vixisse, quæ omnia latius sequitur Garcia 1. p. de benef. cap. 5. à num. 350. usque in finem.

S. VII.

Sub qua pena teneatur beneficiarius pensionem soluere.

- 1 Duplici pena obligatur, & an ha incurranter eo ipso quo pensionem non soluit. Proponitur dubitandi ratio Resolutio non incurritur, quousque pensionarius declaret suam voluntatem.
- 2 Qualiter hac declaratio faciendæ est.
- 3 An possit fieri ante executionem realem. Resolutio possit.
- 4 An si cedas bonis, excusetur pena non soluentium imperio. Sub distinctione respondetur.
- 5 Qualiter intelligatur priuatio beneficij, & potestas in pensionario regrediendi ad illud.

1 Duplici pena cogitur beneficiarius ad pensionis solutionem termino prefixo. Prima excommunicatio ipso facto incurrenda. Secunda priuatio beneficij, & cum potestate concessa pensionario regrediendi, vel accedendi ad ipsum. Difficultas est, an hæc pena incurranter ad beneficiario eo ipso quo pensionem non soluit termino solutionis præfixo: Et ratio difficultatis est; quia in litteris pensionis sub excommunicatione ipso facto incurrenda obligaris, inquit enim Pontifex, volentes, & eadem autoritate statuentes quod ille, vel quicumque alius successor, qui in dictis festiuitatibus (scilicet natalis Christi Domini, & natalis S. Ioannis) vel saltem intra 30. horas, illarum singularum immediatè sequentes, pensionem prædictam per eum non debitam non persoluerit cum effectu lapsis diebus eisdem sententiam excommunicationis incurrat. Ergo transacto termino sub quo villa alia declaratione excommunicationem contrahit; sic affirmat Azor. 2. p. in sit. mor. lib. 2. cap. 9. quæst. 5.

At omnino tenendum est, te, non incurritur, quousque pensionarius declaret se ita velle: cum enim in eius fauorem lata sit excommunicatio, & beneficij priuatio, cum voluntati attempetur, & dum talis voluntas non declaratur, censetur esse permissiva dilationis ex recepto stilo, & consuetudine: sic Nauar. in sum. cap. 23. numero 103. Callador. decis. 23. de licentia. & decis. 2. de pension. circa finem. Flamin. Part. lib. 3. quæst. 3. & lib. 6. quæst. 2. num. 139. & quæst. 3. à num. 21. Filare. de off. Sacerdot. 1. part. lib. 3. cap. 7. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 581. Suar. 1. de censur. disp. 20. sect. 2. num. 10. Tol. in sum. lib. 1. cap. 9. vers. hoc tamen. in edit. Roman. Mandol. de signatur. gra. tit. de pensionib. vers. clausula excommunicationis. Gonzalez gloss. 5. 6. num. 54.

2 Hæc autem declaratio voluntatis pensionarij intenditur vt excommunicatione iugis ob non solutam pensionem, debet esse iudicialis, & tibi solemnè notificatione facta, atque ab eo à iudice procedentes, quia ita statat stylus; sic tradit Callador. Nauar. Suarez, & Garcia supra. Neque sufficit fieri per procuratorem absque speciali mandato, vt alijs relatis docet Gonzalez supra. Hæc tamen pensionarij pro solutione pensionis hæc declarationem facere non potest; quia potestas declarandi non transit ad hæredes, sed vita pensionarij finitur, sic relatus Calladoro decis. 2. de pension. num. 6. & seg. & decis. 3. num. 1. & 3. de locato. Caputaquen. decis. 153. num. 3. & 4. part. 1. & tradit Gonzalez supra num. 53. Quod verò lubingit Nauar. facti hæc iudiciali declaratione te fore censendum excommunicationem à termino solutionis præfixo, & ad illum terminum retrotrahi excommunicationem, mihi non probatur, licet nec Suar. supra. d. sect. 2. num. 11. quia cum toto illo tempore non fueris contumax in soluenda pensione, sed potius ex præsumpta voluntate creditoris solutionem distuleris, non apparet quomodo tanquam excommunicatus reputari, & condemnari possis. Nam vt bene tradit Couarru. capite Alma. 1. part. 8. 10. numero 6. & Suar. dicto numero 11. in his penis spiritibus non est locus fictioni iuris, sed veritas semper attendenda est.

Sed inquires, an hac declaratio pro incurrenda excommunicatione fieri possit, quin executione reali, vel personali prius compellat solvere. Ratio vbi est quia Trident. sess. 13. cap. 3. de reformatione rō. s. in iudicialibus. cauet excommunicationem imponi nisi in subsidium supradictæ executionis, & quando aiter effectus obineri non potest. Quapropter non delecto de Cores, qui censent ibi præscribi formam imponendi censuram, qua non servata nulla est impositio: sic Francisc. Leo in thesaur. fori Ecclesiast. 3. p. cap. 38. numero 22. Sayrus de censur. lib. 1. cap. 9. numero 13. Lazarus de monitorialib. sect. 4. quæst. 8. num. 7. & tradit Rota apud Garc. 1. p. de benef. cap. 5. num. 587.

Cæterum omnino tenendum est contrarium, vt constat ex stylo & praxi satis recepta. Non enim hæc excommunicatio expeditur in subsidium executionis realis, vel personalis. Quia est excommunicatio lata quasi per legem, & ex tuo consentu cum solutione pensionis sub illa censura censentur. Neque tunc præcipitur executionem realem esse prius faciendam, Ergo ab hac excommunicatione, & declarari potest: sic in terminis docet Garcia loco allegato, & testatur sic declarasse sacra concilii congregationem his verbis quando literis Apostolicis datur facultas excommunicandi mortuum in solutione pensionis, non tenetur ex-actor in ferenda sententia excommunicationis servare formam decreti Trident. sess. 25. cap. 3. nec huiusmodi facultas censetur data in subsidium.

Vltimus inquires, excusetis ne ab hac excommunicatione incurrenda, a illi que penes, si cedas bonis, assignata tibi congrua sustentatione, iuxta textum in cap. Odoardus de solutionib. Videtur non excusatus eo quod in literis pensionis ceteris beneficiis dicit cap. Odoardus. Et quia pensio ante omnia deducenda est ex fructibus beneficii sic tradunt Couarru. lib. 2. var. cap. 1. num. 3. Ioann. Gutier. de iuram. confirmat. 1. part. cap. 17. numero 3. & vlt. Garcia 1. part. benef. cap. 5. num. 236. Ceterum placet mihi distinctio Suar. tom. 5. de censur. disp. 20. sect. 2. num. 13. affirmantis te excusatam esse, si abique grati iudicium tui status, & dignitatis clericales pensionem solvere non potes, quia præsumi non potes huc naturale, & strictæ obligationi cedere, sed enim iniqua cessio. At si cum aliqua leui diminutione tui status potes solutionem præstare, teneris; & in hoc sensu intelligitur renunciat dicit cap. Odoardus. Quapropter isto ordinari non possit facta tali renunciatione admittere bonorum cessationem, & congruam sustentationem tibi assignatam potest ad auditorium cameræ accedere, vt illam admittat, qui eam admittere debet non obstante renunciatione, & signare tibi sustentationem maius strictam, & limitatam, quam regulariter aliis non renunciantibus suprad. cap. Odoardus, assignatur, sic expressè Suar supra, vbi notat, si impetres à Pontifice diploma, vt beneficio dicit cap. Odoardus, vti possis, prout de iure conceditur, debere in scripto apponi clausulam derogatoriam cuiuscumque obligationis cameræ, aliis nã huius effectus esse.

Secunda difficultas est de pena priuationis beneficii, & regularis pensionarij ad ipsum, quia ratione intelligatur. Et quidem beneficiarium non esse obligatum beneficium dimittere, quousque sententia saltem declaratoria criminis accedat. Probabilis censur. tract. de legib. disp. de lege pavnali. At data sententia potest pensionarius habens potestatem accipiendi boni fictum, illud accipere sicut potest dominus bona emphyteutice accipere ob non solutam pensionem, si ad sui petitionem declaratum fuerit emphyteuticam incidisse in commissum, Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. quæst. 4. Aduerto tamen ob de curiam, & non solutam pensionem beneficiarij mortui non posse successorem beneficio priuari, neque pensionario dani regressum, quia cum in vita non fuerit declaratus excommunicatus, neque in excommunicatione perseverauerit tempore requisito ad priuationem, priuari non potest: sic bene probat Azorius dicta 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 9. quæst. 4.

S. VIII.

Quæ sint obligationes pensionarij ob habitam pensionem.

- 1 De obligatione recitandi officium paruum satis dictum est tract. 7. religionis.
- 2 Quid de obligatione pensionarij soluendi subsidium, & excusatum, aliæque onera beneficii annexa.
- 3 Pensionarius de fructibus perceptis libere restari? Negant aliqui. Probabilis est posse.

PRIMA & præcipua obligatio pensionarij est recitare officium paruum B. Virginis, de qua obligatione abundè diximus tract. de horis canonicis, disp. 2. Neque aliquid occurrit notandum.

Secunda obligatio, quam pensionarius habet, est contribuere ab subsidium, & excusatum, ad decimam Papalem, & collectionem, ad seminarij contributionem, & Ecclesiæ repa-

rationem, aliæque onera beneficii imposita: cum enim pensio ex fructibus beneficii debeat, & omnia hæc onera beneficiarium fructibus annectantur, consequens est, vt pensioni annexa sint: sic Gigas de pensionib. quæst. 38. & 19 Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 9. quæst. 2. Gambarus de officio leg. lib. 6. quæst. 5. num. 207. Nicol. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. numero 171. Barboia. 3. part. de potest. Episcop. alleg. 77. num. 14. alleg. 64. num. 8. Hinc fit beneficiarium obligatum solvere hæc onera posse retinere eam partem, quæ pro quantitate pensionis soluenda est: sic relato Decio consil. 156. Cacialupo quæst. 17. docet Garcia supra, & Barboia.

Ab hac regula excipi debet pensio ex gratia Pontificis ab iis oneribus libera, & exempta: solet enim Pontifex sic pensionem alicui concedere. Quia concessione facta tenetur rector beneficii ea onera subire, nihil deducendo pro pensione: sic Gigas, & Azor. supra num. 172. Gambar. à num. 216. Hæc tamen exceptio, & privilegium solet sequentibus privilegiis in contrarium derogari cuius derogatio vt habeant effectum, debet expressè fieri, & per verba satis clara: sic Garc. supra.

Quod si hæc exceptio non obstante pensionarius cogetur à collectore apostolico illa onera subire, debet antequam soluat protectionem præmittere, quod coactus, & timore censuræ facta solutio ei nocere non potest, quia non est voluntaria, vt colligitur ex leg. voluntaria. Cod. de excusanturæ, & cap. accedentibus de privilegiis, & cap. cum accessissent, de constitutionib. & ex Bartol. in leg. 1. Cod. de his qui sponte mun. publ. subeunt, lib. 10. & Ludovic. Roman. consil. 252. & tradit Gigas quæst. 61. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 13. quæst. 8. At si protectionem non præmissa soluit probabile est admittere privilegium, probabilis enim oppositum tract. de legib. disp. 4. p. 19.

3 Ultra supradictas obligationes affirmant aliqui pensionarium de iure communi testari non posse de fructibus pensionis, sicuti non potest beneficiarius ex fructibus beneficii quia cum pensio sit quædam portio ex beneficii fructibus detracta eisdem regulis metiri debet; sic Nauarr. de redditib. quæst. 1. monito 32. num. 2. & 3. & de spoliis 8. num. 8. Sarmiento de redditibus, part. 2. cap. 1. numero 7. Redoan. de spoliis Ecclesiast. §. ex his, & de rebus Ecclesiæ. Rub. 33. quæst. 1. ad finem. Mol. de instit. 1. tom. tractat. 2. disp. 145. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. n. 161. Contrarium huius sententiæ defenditur à grauissimis doctoribus, liberumque pensionarium relinquunt, vt de pensionis fructibus possit pro suo arbitratu, siue in vita, siue in morte dispendere: sic Gigas quæst. 52. Couarr. in cap. cum in officio, num. 6. ad finem de testamenti. Menoch. de arbit. casu 172. numero 8. Quintana Duennas lib. 2. Ecclesiast. num. 7. Buticatus consil. 178. ex num. 27. ad 37. Zetola in praxi Episcop. 2. part. verbo pensionarius. §. 25. & verbo spoliu §. 15. Mouentur, quia solum beneficiarius videtur hæc obligatio imposita, & non pro omnibus eorum bonis, sed pro illis tantum, quæ ratione, & iure Ecclesiæ acquirunt, quia hæc tantum sunt, quæ in Ecclesiæ vsum conuerti debet, vel successori in beneficio reuertari, vt colligitur ex cap. cum vos, de officio ordinar. capite present. eodem tit. in 6. At pensionarius neque est ne beneficiarius, neque fructus percipit iure Ecclesiæ, sed iure renunciationis, gratitudinis, aut simili sibi in alimentum, & subsidium vitæ concessos. Ergo potest de illis libere dispendere.

In hac re distinctione vtitur Azor. 2. part. instit. moral. lib. 7. cap. 3. quæst. 8. & 16. affirmat namque spectato iure communi, pensionarium libere dispendere posse de fructibus pensionis, neque sub spolio clericorum contineri ob rationem dictam, quia cito sint fructus beneficio sunt tamen à beneficio separati, & pensionario applicati, non iure Ecclesiæ, sed alio titulo. At spectatis constitutionibus Pontificis Pauli III. Iulij III. & Pij V. siue quaquam pensionarium de illis dispendere pro libito possit, sed in vita debere residuum sustentationis in vltus pios expendere, & in morte non posse de ipsis testari, sed cameræ Apostolicæ applicatos esse.

Cæterum mihi sententia Couarru. Gigantis, Menoch. & aliorum magis probatur: quia nullum verbum video in constitutionibus supradictis, ex quo hæc inhabilitas ad testandū colligatur. Nam constitutiones Pauli III. & Iulij III. non loquuntur de fructibus pensionis, sed de acquisitis per beneficiarium titulo negotiationis, vel aliunde contra factos canones. Constitutio vero Pij V. nihil aliud facit, quam exceptionem ponere aliquorum bonorum, ne sub spolio cameræ Apostolicæ debito comprehendantur, in quo vtilitati, & indemnitati. Ecclesiarum prouidit, & licet subdar. Pontifex redditus, & prouentus beneficii, seu pensionis valorem 30 ducatorum non excedentes sub spolio non comprehendi; non inde inferatur redditus & prouentus beneficii & pensionis extendentes valorem 30 ducatorum comprehendi, sed solum inferatur relinqui dispositioni iuris communis: cum autem ex iure communi solum confter redditus, & prouentus beneficii sub spolio clericorum comprehendit; efficitur sane redditus, & prouentus pensionis liberos esse ab hoc onere; proinde posse pensionarium de fructibus